

I. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 351.746.2:343.132:343.985.7:343.7

Гурін Вячеслав Васильович – кандидат юридичних наук,
докторант наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0009-0008-4439-372X>

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2024.3-4/8-17>

Стан наукової розробленості проблем протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану

В умовах воєнного стану питання захисту права власності набуває особливої ваги, оскільки загальна нестабільність, послаблення контролю, переміщення населення та військові дії створюють сприятливе підґрунтя для вчинення кримінальних правопорушень проти власності. Найпоширенішими злочинами в цей період є крадіжки, грабежі, розбійні напади, мародерство та привласнення покинутих речей. Проблематика протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах надзвичайних ситуацій, зокрема воєнного стану, привертає зростаючу увагу науковців у сфері кримінального права, кримінології та правоохоронної діяльності. У науковій літературі висвітлюються загальні питання кваліфікації майнових злочинів, особливості оперативно-розшукової діяльності та організації досудового розслідування, проте в умовах воєнного стану ця тема ще не отримала повного та системного опрацювання. Таким чином, необхідність подальшої наукової розробки даної проблематики є очевидною, зокрема – в частині адаптації механізмів кримінально-правового реагування до умов воєнного часу. Відповідно у статті здійснено огляд наукових досліджень присвячених проблемам протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану. Наголошено, що проблема протидії окремим видам кримінальних правопорушень проти власності неодноразово були предметом комплексних наукових досліджень вітчизняних вчених з різних спеціальностей юридичного (правничого) спрямування. Водночас у проаналізованих роботах не враховано проблеми практики протидії цим кримінальним правопорушенням, в умовах воєнного стану.

Подальшого наукового дослідження набувають питання: поняття та класифікація кримінальних правопорушень проти власності в умовах воєнного стану; нормативно-правове регулювання протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану; міжнародний та зарубіжний досвід протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану; характеристика кримінальних правопорушень проти власності в умовах воєнного стану; організації і тактики кримінальних правопорушень проти власності в умовах воєнного стану.

Метою статті є аналіз стану наукових досліджень присвячених вивченню проблем протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану, визначити пріоритетні напрями подальших наукових розвідок з означеної проблематики.

Ключові слова: стан, наукові доробки, кримінальні, правопорушення, протидія, воєнний стан.

Вступ

Кримінальні правопорушення проти власності традиційно становлять більшість у структурі злочинності в Україні (Мармура та ін., 2019 с. 5). За даними офіційної статистики середнє значення питомої ваги кримінальних правопорушень проти власності відносно загальної кількості облікованих правопорушень у період 2019–2024 років становило 42,5% (2019–57,7%; 2020–52,7%; 2021–49,3%; 2022–31,1%; 2023–37,6%; 2024–26,9%;) (Звіти, 2019–2024). Водночас, слід зауважити, що висновки про кількісні та якісні показники вказаної групи кримінальних правопорушень не можна робити, ґрунтуючись лише на офіційній статистиці правоохоронних і судових органів, адже він позначений високим рівнем латентності (Павленко, 2021, с. 124).

З цього приводу *слухною є думка окремих вітчизняних вчених (Пазій, 2023; Кулик та ін., 2022)* про те, що з початком повномасштабної агресії росії на територію України латентність кримінальних правопорушень проти власності зросла з огляду на зміни в політичній, економічній і соціальній сферах України. Зокрема, значні міграційні потоки внутрішньо переміщених осіб, руйнування інфраструктури та обмежені можливості контролю з боку правоохоронних органів провокують зростання кількості кримінальних правопорушень проти власності. Це, в свою чергу, впливає на загальний рівень безпеки та добробуту населення, підриваючи довіру до державних інституцій та створюючи додаткове навантаження на окремі інститути державної влади (Крижановский та ін., 2024, с. 1).

Власність є важливим елементом існування особи, тому будь-яке посягання на неї має надвисокі шкідливі наслідки, не тільки для конкретної жертви, а й для суспільства загалом (Бабенко, 2024).

Тому, не дивно, що значна увага у юридичній літературі приділяється саме протидії злочинам проти власності як безпекового питання не лише люди-

ни, громадянина, але й держави в цілому (Вербова, 2022, с. 352).

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблеми протидії окремим видам кримінальних правопорушень проти власності стали предметом наукових досліджень таких науковців, як С.І. Афанасенко, В.С. Бондар, Ю.В. Висотенко, Б.Ю. Бистрицький, М.Ю. Бузинарський, А.В. Боднар, В.С. Дженчако, О.Ю. Дрозд, О.О. Дудоров, С.О. Журба, Р.А. Запорожець, В.М. Захарчук, Ю.Є. Коваль, В.В. Лавренюк, П.Ю. Кравчук, В.О. Казміренко, А.М. Клочко, П.М. Коваленко, С.С. Кулик, Л.В. Ленська, О.В. Лисодєд, О.Ю. Ліпін, А.В. Микитчик, Р.О. Мовчан, В.І. Оперук, Б.В. Осадчий, Ю.Я. Олійник, І.В. Пиріг, Б.А. Пазій, Б.К. Слободянюк, І.В. Сорока, В.В. Семененко, Ю.А. Сказко, І.М. Твердохліб, О.Д. Терещук, Т.Г. Таран, К.О. Чаплинський, Г.М. Чернишов, Ю.О. Шульга, О.Г. Швидкий, Р.М. Шехавцов, С.А. Шубіна, В.М. Шурашкевич, Г.В. Щербакова. Комплексно порушену наукову проблематику досліджували такі вчені, як І.Б. Газдайка-Василишин, Ю.А. Дорохіна, М.А. Копилова та інші.

Мета дослідження

Метою статті є аналіз стану наукових досліджень присвячених вивченню проблем протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану, визначити пріоритетні напрями подальших наукових розвідок з означеної проблематики.

Матеріали та методи

Для дослідження проблематики статті використовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналіз, синтез, порівняння та узагальнення.

Виклад основного матеріалу

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що історія законодавства щодо охорони права власності налічує багато віків (Чаплинський та ін., 2024, с. 377). Власність завжди охоронялася не лише на законодавчому рівні, а й на рівні моралі (у формі релігійних приписів).

На думку багатьох філософів відносини власності – це не лише відносини щодо повного та вільного володіння в економічному та правовому значенні, а в більшій мірі велика відповідальність тих/за тих, хто залучається в орбіту відносин цієї власності (Ахтирська та ін., 2018).

Право власності є одним з фундаментальних прав людини, яке охороняється національним і міжнародним законодавством (Громяк, 2023, с. 107).

Відповідно до статті 41 Конституції України (ст. 41 Конституція), кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

Водночас, практична реалізація цього конституційного припису неможлива без ефективної протидії кримінальним правопорушенням проти власності. Здійснення такої протидії потребує належного науково-теоретичного обґрунтування (Ленська, 2019, с. 1).

Отже, теорія і практика свідчать, що одним із дієвих і традиційних напрямів удосконалення протидії злочинам є покращення її теоретичного забезпечення, що досягається за допомогою приділення з боку науковців належної уваги (Ганжа, 2013, с. 66; Севрук, 2019, с. 314).

Адже як слушно зауважується в науковій літературі, головною умовою будь-якого наукового дослідження є ґрунтовний аналіз наукового доробку вітчизняних та іноземних учених різних історичних періодів (Павленко, 2018, с. 107).

Отже, здійснимо огляд комплексних наукових досліджень присвячених різним аспектам проблеми протидії окремим видам кримінальних правопорушень проти власності за такими напрямками:

Стан дослідження проблем протидії кримінальним правопорушенням передбачених ст. 185 КК України.

О.Г. Швидкий «Планування та організація початкових слідчих дій при розслідуванні квартирних крадіжок» (2000);

В.С. Бондар «Проблеми теорії та практики використання спеціальних криміналістичних знань у розслідуванні крадіжок з проникненням у житло» (2008);

І.М. Твердохліб «Методика розслідування крадіжок, учинених в умовах надзвичайних ситуацій» (2008);

В.В. Лавренюк «Особливості розслідування крадіжок з проникненням у житло, вчинених організованими групами» (2015);

Ю.Є. Коваль «Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України» (2016);

І.В. Пиріг «Методика розслідування крадіжок, вчинених на території садибницьких товариств і дачних кооперативів» (2017);

І.В. Сорока «Розслідування крадіжок майна громадян, учинених неповнолітніми» (2017);

Ю.В. Висотенко «Розслідування крадіжок» (2021);

В.Ю. Дрозд, Чаплинський К.О. «Методика розслідування крадіжок з автотранспортних засобів: проблеми теорії та практики» (2023);

Б.А. Пазій «Кримінологічна характеристика та запобігання крадіжкам, що вчиняються в Україні в умовах воєнного або надзвичайного стану» (2023).

Стан дослідження проблем протидії кримінальним правопорушенням передбачених ст. 186 КК України.

П.Ю. Кравчук «Використання спеціальних знань під час розслідування грабежів і розбоїв» (2015);

Б.Ю. Бистрицький «Розслідування грабежів, учинених неповнолітніми» (2016);

Л.В. Ленська «Психолого-правова характеристика грабежу» (2019).

Стан дослідження проблем протидії кримінальним правопорушенням передбачених ст. 187 КК України.

Г.В. Щербакова Початковий етап розслідування вчинених з метою заволодіння приватним майном громадян» (2006);

В.І. Оперук «Методика розслідування розбійних нападів на банківські установи» (2010);

В.О. Казміренко «Юридико-психологічна характеристика розбою» (2011);

А.М. Клочко «Кримінологічна характеристика розбійних нападів на банківські установи та їх запобігання органами внутрішніх справ» (2011);

О.Д. Терещук «Розслідування розбійних нападів, вчинених на водіїв автотранспортних засобів» (2011);

В.В. Семененко «Кримінологічна характеристика та запобігання грабеджам в Україні» (2017);

Ю.А. Сказко «Запобігання розбійним нападам на банківські установи та інкасаторів» (2018);

Ю.О. Шульга «Початковий етап розслідування розбоїв, вчинених із проникненням у житло» (2019);

Стан дослідження проблем протидії кримінальним правопорушенням передбачених ст. 189 КК України.

Р.М. Шехавцов «Форми та способи протидії розслідуванню (за матеріалами кримінальних справ про вимагання, вчиненні організованими групами, злочинними організаціями)» (2003);

С.В. Дьоменко «Вимагання: кримінально-правовий та кримінологічний аналіз» (2006);

Л.В. Дергач «Розслідування вимагань, вчинених організованими злочинними групами, у сучасних умовах» (2011).

Стан дослідження проблем протидії кримінальним правопорушенням передбачених ст. 190 КК України.

О.В. Лисодєд «Кримінологічні проблеми шахрайства» (1999);

П.М. Коваленко «Запобігання шахрайству на фінансових ринках у біржовій торгівлі» (2005);

А.В. Микитчик «Кримінологічні заходи запобігання шахрайству з нерухомістю» (2008);

С.І. Афанасенко «Віктимологічна профілактика шахрайства» (2013);

Г.М. Чернишов «Фінансове шахрайство в інвестиційно-будівельній сфері» (2016);

Р.А. Запорожець «Запобігання шахрайству у сфері іпотечного кредитування» (2017);

Т.Г. Таран «Запобігання шахрайству, що вчиняється жінками в Україні» (2019);

К.О. Чаплинський «Методика розслідування шахрайства у сфері використання банківських електронних платежів» (2024).

Стан дослідження проблем протидії кримінальним правопорушенням передбачених ст. 191КК України.

С.С. Кулик «Розслідування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем» (2015);

С.О. Журба «Криміналістична характеристика та розслідування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем у сфері житлово-комунального господарства» (2020);

В.С. Дженчако «Кримінологічна характеристика та запобігання привласненню, розтраті або заволодінню чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем» (2021);

О.Ю. Ліпін «Розслідування заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем у паливно-енергетичному комплексі України» (2021);

Б.В. Осадчий «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем: кримінологічна характеристика та протидія» (2023);

С.А. Шубіна «Запобігання привласненню, розтраті майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем у сфері житлово-комунального господарства в Україні» (2023).

Стан дослідження проблем протидії кримінальним правопорушенням передбачених ст. ст. 194 та 194-1 КК України.

М.Ю. Бузинарський «Методика розслідування умисного знищення або пошкодження майна шляхом підпалу» (2011);

Ю.Я. Олійник «Розслідування умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства» (2014 р.);

Б.К. Слободянюк «Розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна» (2018);

А.В. Боднар «Використання спеціальних знань під час розслідування знищення або пошкодження майна» (2019 р.).

В.М. Шурашкевич «Розслідування умисного пошкодження об'єктів електроенергетики» (2019)

Стан дослідження проблем протидії кримінальним правопорушенням передбачених ст. 197–1 КК України.

Р.О. Мовчан «Кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво» (2009);

О.Ю. Дрозд «Адміністративна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки» (2010);

О.О. Дудоров «Кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво» (2012);

В.М. Захарчук «Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво за кримінальним правом України» (2014).

Особливої уваги заслуговують комплексні наукові дослідження присвячені кримінальним правопорушенням проти власності. У зв'язку з цим слушно проаналізувати монографічне дослідження М.А. Копилової на тему «Запобігання злочинам проти власності на курортах АР Крим» (2011). У цьому дисертаційному дослідженні автором розкрито основні ознаки злочинів проти власності, наведено їх кримінально-правову характеристику та сформульовано власне визначення поняття «запобігання злочинам проти власності». За результатами аналізу даних офіційної статистики щодо злочинів загальнокримінальної спрямованості в Автономії та на підставі дослідження проведено криміно-

логічну характеристику злочинів проти власності та систематизовано їх детермінанти. Проведено кримінологічну характеристику осіб, які вчиняють злочини проти власності на курортах АР Крим, та їх жертв, а також наведено їх типологізацію (Копилова, 2011, с. 6).

Дисертаційне дослідження І.Б. Газдайка-Василишин «Некорисливі злочини проти власності» (2012). У монографії розглядаються актуальні проблеми теоретичного і практичного характеру щодо складів некорисливих злочинів проти власності за кримінальним правом України. Проводиться юридичний аналіз складів некорисливих злочинів проти власності, їх відмежування від суміжних складів злочинів, пропонуються окремі правила кваліфікації цієї групи злочинів. Аналізується нормативно-правове регулювання, пропонується низка змін до чинного кримінального законодавства (Газдайка-Василишин, 2012).

Важливим також є монографія Ю.А. Дорохіна «Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження» (2016). Монографія присвячена дослідженню злочинів проти власності. Розглянуто теоретичні та законодавчі проблеми доктринального визначення, змісту (сутності) поняття (явища) власності як об'єкта кримінально-правової охорони. Наукові положення, отримані автором, можуть бути використані у законотворчій та нормотворчій діяльності, передусім у частині внесення змін і доповнень до правових актів, які регулюють питання кримінально-правової охорони власності, у навчальному процесі при викладанні дисциплін «Кримінальне право України» і «Кримінально-правова охорона власності» майбутнім фахівцям юридичного напрямку (Дорохіна, 2016).

Окремий блок літературних джерел становить наукові статті, з досліджуваної проблематики, зокрема Т.В. Шевченко «Окремі питання запобігання насильницьким злочинам проти власності, що вчиняються в громадських місцях» (Шевченко, 2016), М.О. Свірін

«Протидія та запобігання злочинам проти власності в діяльності Національної поліції України» (Свірін, 2017), Н. Болібрух С. Якимова «Про недоліки організаційно-правового забезпечення запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності: кримінологічний аспект» (Болібрух та ін., 2020), О.І. Остроглядів «Детермінація корисливих злочинів проти власності у великих містах причорноморського регіону (віктимологічний аспект)» (Остроглядів, 2020); Н.І. Вербової «Сутність та зміст поняття «протидії злочинам проти власності в Україні»» (Вербова, 2022); Т.А. Воліков «Поняття та ознаки кримінального правопорушення проти власності» (Воліков, 2024).

Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень проти власності розкривається практично у всіх підручниках та навчальних посібниках з криміналістики, зокрема (Бишевец&інші, 2015, с. 157–205) та ін.

У контексті нашого дослідження заслуговує наукова публікація О.М. Крижановського та О.П. Крижановського на тему «Запобігання злочинам проти власності в умовах воєнного стану» (2024). У статті досліджуються проблеми запобігання злочинам проти власності в умовах воєнного стану. Аналізуються основні фактори, що впливають на зростання кількості таких злочинів під час військових дій в Україні, включаючи соціально-економічні умови, криміногенну обстановку та послаблення пильності правоохоронних органів та рівня їх правоохоронної реакції. На основі досвіду України під час російсько-української війни, пропонуються ефективні стратегії для протидії злочинності. Зокрема, розглядається статистика вчинення злочинів проти власності, їх тенденції та динаміка, реакція правоохоронних структур,

підвищення рівня суспільної обізнаності та залучення нових методів для запобігання вчинень подальших злочинів. Також обговорюються питання законодавчого регулювання та профілактики злочинів. Особлива увага приділяється ролі законодавців у сфері кримінального закону, їх впливу на становлення системи протидії злочинам проти власності. Окрема увага звертається на неузгодженості між нотою закону та правозастосовною практикою розслідування таких злочинів та винесення судових рішень (Крижановский та ін., 2024 а, с. 1).

Висновки і перспективи подальших досліджень

Підсумовуючи вищевикладене слід відзначити, що проблема протидії окремим видам кримінальних правопорушень проти власності неодноразово були предметом комплексних наукових досліджень вітчизняних вчених з різних спеціальностей юридичного (правничого) спрямування. Водночас у проаналізованих роботах не враховано проблеми практики протидії цим кримінальних правопорушень, в умовах воєнного стану.

Подальшого наукового дослідження набувають питання: поняття та класифікація кримінальних правопорушень проти власності в умовах воєнного стану; нормативно-правове регулювання протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану; міжнародний та зарубіжний досвід протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану; характеристика кримінальних правопорушень проти власності в умовах воєнного стану; організації і тактики кримінальних правопорушень проти власності в умовах воєнного стану.

Подяки

Немає

Конфлікт інтересів

Немає

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Ахтирська Н.М., Томас Ж.Ю. Актуальні питання розслідування злочинів проти власності: навч. посіб. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 246 с.

Бабенко А. М., Чекмарьов І. М., Палій М. В. Віктимологічне запобігання кримінальним правопорушенням проти власності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 630–633. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-3/152>.

Болібрух Н., Якимова С. Про недоліки організаційно-правового забезпечення запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності: кримінологічний аспект. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2020. Т. 7, № 1. С. 173–177. URL: <http://doi.org/10.23939/law2020.25.173>.

Вербова Н. І. Сутність та зміст поняття «протидії злочинам проти власності в Україні». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 352–355. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/82>.

Вербова Н. І. Сутність та зміст поняття «протидії злочинам проти власності в Україні». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 352–355. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/82>.

Волюков Т. А. Поняття та ознаки кримінального правопорушення проти власності. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 3 (21). С. 522–536. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3\(21\)-522-536](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3(21)-522-536).

Газдайка-Василишин І. Б. Некорисливі злочини проти власності: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 212 с.

Ганжа А. А. Науковий генезис проблеми протидії оперативними підрозділами ОВС України діяльності організованих злочинних груп, які готують вчинення крадіжок із квартир громадян. *Право і Безпека*. 2013. № 3(50). С. 65–67.

Громлюк А. В. Тлумачення категорії «право власності» в міжнародній і європейській системах захисту прав людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 107–109. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-8/22>.

Дорохіна Ю. А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 744 с.

Звіт про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. URL: <https://gp.gov.ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.

Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Копилова М. А. Запобігання злочинам проти власності на курортах АР Крим: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2011. 20 с.

Крижановський О. М., Крижановський П. О. Запобігання злочинам проти власності в умовах воєнного стану. *Академічні візії*. 2024. № 32. С. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12905520>.

Кримінально-правова характеристика злочинів проти власності: навч. посібник у схемах / О. З. Мармура, О. Ф. Пасека, В. Ф. Примаченко, Т. Р. Сабанюк. Львів, 2019. 44 с.

Кулік О. Г., Наумова І. В.. Криміногенна ситуація в Україні в умовах війни. Вивчення криміногенної ситуації в Україні та прогнозування її подальшої динаміки (вплив воєнних факторів): матеріали наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 07 вересня 2022 р.) / редкол.: Вербеньський М. Г., Опришко І. В., Кулик О. Г. та ін. Київ: ДНДІ МВС України; Харків: Мачулін. 2022. 214 с. С. 80–85.

Ленська Л. В. Психолого-правова характеристика грабежу: автореф. дис. канд. юрид. наук: 19.00.06 – юридична психологія / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2019. 20 с.

Остроглядів О. І. Детермінація корисливих злочинів проти власності у великих містах причорноморського регіону (віктимологічний аспект). *Питання боротьби зі злочинністю*. 2020. Вип. 39. С. 114–120. DOI: [10.31359/2079-6242-2020-39-114](https://doi.org/10.31359/2079-6242-2020-39-114).

Павленко С. О. Аналіз сучасного стану наукових досліджень проблем оперативно-розшукової тактики. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 2 (107). С. 105–122. URL: <http://ojs.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/article/view/856/864>.

Павленко С. О. Сучасний стан торгівлі людьми з метою трудової експлуатації в Україні та світі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 1. 2021. С. 120–126. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2021/28.pdf.

Пазій Б. А. Кримінологічна характеристика та запобігання крадіжкам, що вчиняються в Україні в умовах воєнного або надзвичайного стану. дис. докт. філософії: спец.: 081 – Право. Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України, Харків, 2023. 239 с.

Розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник / Бишевец О. В., Погорецький М. А., Сергеева Д. Б. та ін.; за ред. М. А. Погорецького та Д. Б. Сергеевої. Київ: Алєрта, 2015. 536 с. URL: <https://alerta.kiev.ua/pravo/463-rozsliduvannya-okremikh-vidiv-zlochiv.html>

Свірін М.О. Протидія та запобігання злочинам проти власності в діяльності Національної поліції України. *Вісник ЛДДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2017. № 4 (80). С. 269–279.

Сеvрук В.Г. Стан наукової розробленості проблем протидії злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 3. С. 314–321.

Чаплинський К.О., Воликов Т.А., Єфімов М.М. Наукова полеміка відносно особливостей розслідування кримінальних правопорушень проти власності, вчинених в умовах воєнного стану. *Activities of law enforcement agencies to ensure public safety and order during the legal regime of martial law*. Scientific monograph. С. 376–401. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-442-9>.

Шевченко Т.В. Окремі питання запобігання насильницьким злочинам проти власності, що вчиняються в громадських місцях. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. № 19. С. 120–122.

REFERENCES

Criminal and legal characteristics of crimes against property: a textbook in schemes (2019). O.Z. Marmura, O.F. Paseka, V.F. Prymachenko, T.R. Sabanyuk. Lviv. 44.

Report on registered criminal offenses and the results of their pre-trial investigation. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.

Pavlenko S.O. (2021) The current state of human trafficking for the purpose of labor exploitation in Ukraine and the world. Current problems of domestic jurisprudence. 1. 120–126. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2021/28.pdf.

Pazyi B.A. (2023) Criminological characteristics and prevention of thefts committed in Ukraine under conditions of war or state of emergency. Dissertation Doctor of Philosophy: Special: 081 – Law. Academician V.V. Stashys Research Institute for the Study of Crime Problems of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Kharkiv. 239.

Kulik O.G., Naumova I.V. (2022) Criminogenic situation in Ukraine under conditions of war. Study of the criminogenic situation in Ukraine and forecasting its further dynamics (the influence of military factors): materials of the scientific-practical round table (Kyiv, September 7, 2022) / editors: Verbensky M.G., Opryshko I.V., Kulyk O.G. et al. Kyiv: DNII of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine; Kharkiv: Machulin. 214. 80–85.

Kryzhanovsky O.M., Kryzhanovsky P.O. (2024) Prevention of property crimes under martial law. *Academic Visions*. 32. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12905520>.

Babenko A.M., Chekmarev I.M., Paliy M.V. (2024) Victimological prevention of property crimes. *Legal Scientific Electronic Journal*. 3. 630–633. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-3/152>.

Verbova N.I. (2022) The essence and content of the concept of «counteraction to property crimes in Ukraine». *Legal Scientific Electronic Journal*. 12. 352–355. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/82>.

Chaplynsky K.O., Volikov T.A., Efimov M.M. Scientific polemic regarding the peculiarities of the investigation of criminal offenses against property committed under martial law. *Activities of law enforcement agencies to ensure public safety and order during the legal regime of martial law*. Scientific monograph. 376–401. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-442-9>.

Investigation of certain types of crimes: a textbook. (2015) Byshevets O.V., Pogoretsky M.A., Sergeeva D.B. et al.; ed. M.A. Pohoretsky and D.B. Sergeeva. Kyiv: Alerta. 536. URL: <https://alerta.kiev.ua/pravo/463-rozsliduvannya-okremikh-vidiv-zlochyniv.html>

Akhtyrskaya N.M., Thomas Zh. Yu. (2018) Current issues of investigating crimes against property: a textbook. Kyiv: VPC «Kyiv University». 246.

Gromlyuk A.V. (2023) Interpretation of the category «property right» in the international and European systems of human rights protection. *Legal Scientific Electronic Journal*. 8. 107–109. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-8/22>.

Constitution of Ukraine. (1996) Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR). 30. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Lenska L.V. (2019) Psychological and legal characteristics of robbery. Abstract of dissertation for candidate of law: 19.00.06 – legal psychology / National Academy of Internal Affairs. 20.

Ganzha A.A. (2013) Scientific genesis of the problem of counteraction by operational units of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of the activities of organized criminal groups that are preparing to commit thefts from citizens' apartments. *Law and Security*. 3(50). 65–67.

Sevruk V.G. (2019) The state of scientific development of the problems of combating crimes committed by organized groups and criminal organizations formed on an ethnic basis. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 3. 314–321.

Pavlenko S.O. (2018) Analysis of the current state of scientific research on the problems of operational and investigative tactics. Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs. 2 (107). 105–122. URL: <http://ojs.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/article/view/856/864>.

Kopylova M.A. (2011) Prevention of property crimes in the resorts of the Autonomous Republic of Crimea: author's abstract. dissertation ... candidate of law: 12.00.08. 20.

Gazdaika-Vasilyshyn I.B. (2012) Selfless crimes against property: monograph. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs. 212.

Dorohina Y.A. (2016) Crimes against property. Theoretical and legal research: monograph. Kyiv: Kyiv National Trade and Economic University. 744.

Shevchenko T.V. (2016) Certain issues of preventing violent crimes against property committed in public places. Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. 19. 120–122.

Svirin M.O. (2017) Counteraction and prevention of crimes against property in the activities of the National Police of Ukraine. Bulletin of the Lviv State Internal Affairs Department named after E.O. Didorenko. 4 (80). 269–279.

Bolibrukh N., Yakymova S. (2020) On the shortcomings of organizational and legal support for preventing students of higher education institutions from committing mercenary and violent crimes against property: a criminological aspect. Bulletin of the National University «Lviv Polytechnic». Series: «Legal Sciences». 7. 1. 173–177. URL: <http://doi.org/10.23939/law2020.25.173>.

Ostroglyadov O.I. (2020) Determination of mercenary crimes against property in large cities of the Black Sea region (victimological aspect). Issues of combating crime. 39. 114–120. DOI:10.31359/2079–6242–2020–39–114.

Verbova N.I. (2022) The essence and content of the concept of «counteraction to property crimes in Ukraine». Legal Scientific Electronic Journal. 12. 352–355. DOI <https://doi.org/10.32782/2524–0374/2022–12/82>.

Volikov T.A. (2024) The concept and signs of a criminal offense against property. Current issues in modern science. 3 (21). 522–536. URL: [https://doi.org/10.52058/2786–6300–2024–3\(21\)-522–536](https://doi.org/10.52058/2786–6300–2024–3(21)-522–536).

UDC351.746.2:343.132:343.985.7:343.7

Hurin Viacheslav Vasylovich – Candidate of Law,
Doctoral Student of the Scientific Laboratory on
Problems of Counteracting Crime,
National Research Institute No. 1,
National Academy of Internal Affairs,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0008-4439-372X>

The state of scientific development of problems of combating criminal offenses against property under martial law

In conditions of martial law, the issue of protecting property rights acquires particular importance, since general instability, weakening of control, population displacement and military operations create a favorable environment for committing criminal offenses against property. The most common crimes during this period are theft, robbery, robberies, looting and appropriation of abandoned things. The issue of combating criminal offenses against property in conditions of emergency situations, in particular martial law, attracts increasing attention of scientists in the field of criminal law, criminology and law enforcement. The scientific literature covers general issues of qualification of property crimes, features of operational and investigative activities and organization of pre-trial investigation, however, in conditions of martial law this topic has not yet received a full and systematic study. Thus, the need for further scientific development of this issue is obvious, in particular – in terms of adapting the mechanisms of criminal legal response to wartime conditions. Accordingly, the article reviews scientific research on the problems of combating criminal offenses against property under martial law. It is emphasized that the problem of combating certain types of criminal offenses against property has

repeatedly been the subject of comprehensive scientific research by domestic scientists from various legal specialties. At the same time, the analyzed works do not consider the problems of the practice of combating these criminal offenses under martial law.

The following questions are subject to further scientific research: the concept and classification of criminal offenses against property under martial law; regulatory and legal regulation of combating criminal offenses against property under martial law; international and foreign experience of combating criminal offenses against property under martial law; characteristics of criminal offenses against property under martial law; organization and tactics of criminal offenses against property under martial law.

The purpose of the article is to analyze the state of scientific research devoted to the study of the problems of countering criminal offenses against property in martial law, to determine the priority areas of further scientific research on the specified issues.

Keywords: *state, scientific achievements, criminal, offenses, counteraction, martial law.*